

Homiletische hulplijnen 99

Kinderen en heiligen

Gelukkig zijn er nog steeds parochies waar ook kinderen meedoen. Vaak gaan ze naar een eigen ruimte, maar het begin van de mis maken alle leeftijden mee en dan is er soms ook een gesprekje met de kinderen. Liefst zonder hen iets te vragen of alleen met open explorerende vragen waar ook ouderen aan mee kunnen doen. En waarom toch menen de ouderen dat die momenten met de kinderen vooral om te lachen zijn? Pijnlijk soms.

In het moment met de kinderen wordt dikwijls teruggegrepen op een spiegelverhaal, maar mij dunkt, die tijd hebben we gehad. De verhalen uit de bijbel en uit de christelijke traditie zijn bij oud en jong zover weggezakt, dat ik die voorrang zou willen geven. Natuurlijk zonder het gras voor de voeten van de leiding in die nevendienst weg te maaien. Vooral heiligenlegendes lenen zich ertoe om voor kleine en grote oren verteld te worden

In september gaf het lectionarium de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus aan (Lucas 16,19-31). Dat gaf aanleiding om een tegenverhaal te vertellen, van de heilige Elisabeth van Thüringen (ook wel de heilige Elisabeth van Hongarije).

Maandag werd koningin Elizabeth begraven,
de grote klok de Big Ben sloeg 96 keer, voor elk levensjaar één keer,
we hoorden doedelzakken
en zagen paarden, kanonnen, matrozen, berenmutsen.
Het was prachtig.

Maar weet je naar wie zij heette? Koningin Elizabeth?
Zij heette naar een prinses die 800 jaar geleden leefde,
de heilige Elisabeth van Thüringen.
Ik moest aan haar denken omdat zij in alles wat zij deed
alles anders deed dan de rijke man.

Zij woonde op een kasteel,
een heel groot, hoog kasteel bovenop een berg,
ik ben er wel eens geweest, de Wartburg,
en beneden onderaan de berg woonden arme mensen
en zieke mensen, melaatsen,
en ze hadden honger want er heerste hongersnood.

Elisabeth zei op een dag:
ik wil alleen nog maar eten
waar we eerlijk aangekomen zijn,
wat groeit in onze eigen tuin
en alles waar we niet eerlijk aangekomen zijn
omdat we onze boeren uitbuiten, dat eet ik niet meer.
Ze werd wel een beetje mager.

En 's avonds als het donker was
ging Elisabeth naar de keuken,
pakte zoveel broden als ze dragen kon,

verstopte ze onder haar mantel
en bracht ze naar moeders die hun kinderen niet konden voeden,
onderaan de berg.

Waar is toch al dat brood gebleven?
Het kwam uit.
Er wordt verteld dat ze Elisabeth betrapt hebben
en zeiden: wat draag jij daar allemaal onder je mantel?
Doe die knopen eens open?
En toen Elisabeth haar mantel opende
zagen ze geen broden maar geurige witte rozen,
dat was een wonder dat Elisabeth beschermdde,
zo wordt verteld.

Ze hebben Elisabeth weggejaagd,
uit het kasteel, de berg af, naar beneden,
daar ging de prinses bij de allerarmsten wonen
en van haar eigen geld bouwde ze een hospitaal, een ziekenhuis,
waar ze zelf de melaatsen waste,
met hun vieze zweren
en waar ze zelf de zieken verpleegde
en met hen waakte
en met hen bad.

De heilige Elisabeth is maar 24 jaar geworden,
totaal uitgeput.
Wat haar bewoog?
Eén zinnetje: 'We moeten de mensen blij maken'
En ieder Sint Elisabeth gasthuis en Elisabethziekenhuis
heet naar haar
en ook die oude koningin.

In deze legende wordt de thematiek van rijk en arm, ziek en gezond, hoog en laag al aangereikt, maar zonder de clou van het evangelie al weg te geven. Het verhaal dubbelt niet maar creëert spanning, een tegenstelling tussen de oude rijke man en deze jonge vrouw die van haar rijkdom afzag. Het verhaal geeft ook aanleiding om haar in de voorbede te noemen: 'Laten wij bidden voor allen aan wie wij vreugde beleven, en dat wij met de heilige Elisabeth de mensen blij maken'.

Gelukkig dat de kerk heiligen vereert, zij geven ook onder ons en met ons gestalte aan de kerk van alle tijden en alle plaatsen.

drs. Klaas Touwen